

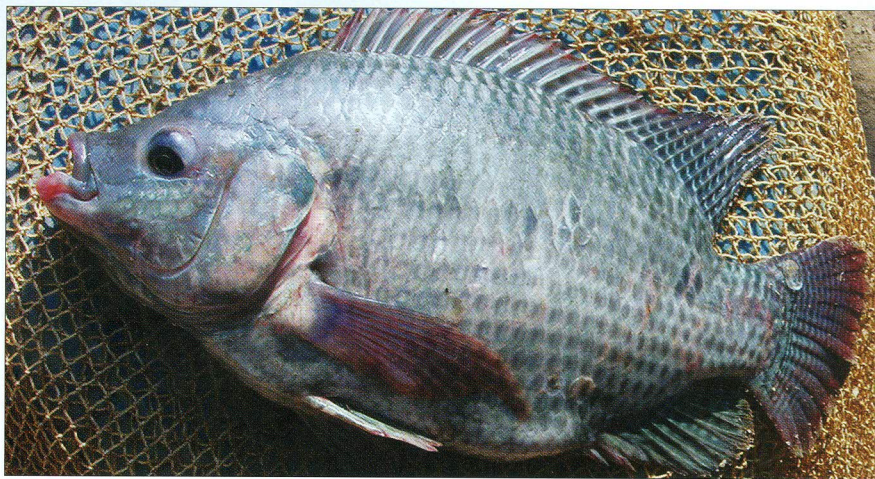
Biện pháp đơn giản để theo dõi sức khỏe thủy sản nuôi

Để nuôi trồng thủy sản đạt hiệu quả cao, người nuôi phải thường xuyên chăm sóc, theo dõi sức khỏe động vật thủy sản để có những biện pháp phòng trị kịp thời. Tuy nhiên, để làm được điều này, cần phải dựa vào một số cơ sở nhất định.

Chất lượng: Chất lượng cá giống thường được người nuôi đánh giá dựa vào sức khỏe cá sau khi luyên cá bằng cách nuôi lưu với mật độ cao hoặc cho cá sống trong môi trường nước có độ trong thấp (bằng cách quậy cho nước lên bùn). Còn đối với giống tôm biển, có thể đánh giá chất lượng giống bằng cách gây sốc Formol hay gây sốc bằng nước ngọt (trong thời gian 10-15 phút) nếu tôm giống khỏe mạnh tỷ lệ tôm sống sẽ cao và ngược lại.

Tập tính sống: Mỗi chủng loài, mỗi giai đoạn phát triển đều có các tập tính sống khác nhau. Người nuôi nếu nắm được các tập tính này sẽ kiểm tra được sức khỏe động vật thủy sản nuôi. Ở tôm nuôi, giai đoạn ấu trùng, tôm có tập tính hướng quang. Khi ấu trùng khỏe thì tính hướng quang mạnh và ngược lại, do vậy có thể thử tính hướng quang để đánh giá tình trạng sức khỏe của ấu trùng. Trong ao nuôi thương phẩm, nếu tôm sú kéo đàn chạy lòng vòng quanh ao, không xuống đáy bắt mồi, ngay cả khi ruột không còn thức ăn, điều đó chứng tỏ tôm nuôi có vấn đề về sức khỏe hoặc nền đáy ao nuôi bị ô nhiễm, hàm lượng oxy thấp, khí độc cao... Trong các ao nuôi cá, nếu thấy hàng đàn cá nổi lên tầng mặt, thấy bóng người mà không lặn xuống, chứng tỏ cá nuôi đã bị bệnh hoặc hàm lượng oxy hòa tan trong nước thấp...

Màu sắc đặc trưng: Mỗi loài thủy sản nuôi đều có màu sắc đặc trưng khác nhau, do đó, trong quá trình nuôi nếu thấy màu sắc đặc trưng của vật nuôi bất bình thường, chuyển sang các màu như hồng đỏ, nhợt nhạt, xanh lơ... là các dấu hiệu cho thấy sức khỏe tôm, cá nuôi không bình thường, có khả năng bị tác nhân sinh vật hay một số yếu tố môi trường bất lợi đã gây ảnh hưởng xấu cho vật nuôi. Một số biểu hiện thường gặp như: khi mang và thân của tôm sú đột ngột chuyển sang màu

Theo dõi sức khỏe động vật thủy sản qua biểu hiện bên ngoài

hồng đỏ, có thể hàm lượng NH_3 hoặc pH trong nước vượt mức cho phép, cũng có thể tôm bị các tác nhân gây bệnh là vi khuẩn, virus xâm nhập. Khi cơ thể tôm sú chuyển sang màu xanh đen kèm theo hiện tượng còi cọc thì biểu hiện này có liên quan đến sự cảm nhiễm virus MBV cao trong mô gan, tụy của tôm. Khi cá nuôi xuất hiện các vệt trắng nhợt trên thân, tại đó vảy bị bong ra, mô dưới vảy hơi sưng, kèm theo các vây cá bị ăn mòn, xơ xác cho thấy cá bị nhiễm vi khuẩn sợi *Flexibacter* spp...

Khi mang của các loài giáp xác nuôi (tôm, cua) chuyển sang các màu bất thường như vàng, nâu, hồng hay đen, đều chứng tỏ sức khỏe của các đối tượng này không tốt hay đang bị bệnh. Mỗi màu sắc của mang cũng biểu thị những bệnh lý do những nguyên nhân khác nhau gây ra như: mang có màu hồng thường liên quan tới oxy hòa tan thấp, NH_3 cao; Khi có màu đen có thể do nấm ký sinh, thiếu vitamin C, do lượng chất hữu cơ ở đáy ao cao; Khi mang màu vàng có thể do chất hữu cơ lơ lửng cao (tảo tàn đồng loạt, nước mất màu) hay do ao nuôi có hiện tượng xi phèn...

Ngoài ra, sức khỏe của động vật thủy sản cũng có thể kiểm tra qua những biểu hiện bất thường về hình dạng và sự không đầy đủ của các bộ phận cơ thể. Đối với giáp xác nuôi thường có những biểu hiện như: vỏ bị mềm, bị mòn cụt các phần phụ như chân, râu... Đối với cá bị thường bị mòn cụt hay xơ các vây, dị hình cột sống gây uốn lưng, cong thân, mắt bị lồi, bụng phình to hay tộp lại...

Cuối cùng, có thể đánh giá sức khỏe của vật nuôi thông qua lượng thức ăn được sử dụng hàng ngày, thời gian sử dụng hết khẩu phần thức ăn và lượng thức ăn có trong ruột vật nuôi sau bữa ăn. Đa phần các trường hợp bất thường về sức khỏe của động vật thủy sản đều thể hiện bằng biểu hiện kém ăn hoặc bỏ ăn. Tuy nhiên, đối với tôm nuôi, theo kinh nghiệm của nông dân, khi tôm ăn nhiều đột ngột thì đây là dấu hiệu cho thấy tôm đã bị nhiễm bệnh (bệnh đốm trắng, đầu vàng...). Đối với cá nuôi, nếu lượng thức ăn sử dụng đột ngột giảm thì đó lại là dấu hiệu của bệnh lý hay điều kiện môi trường không tốt.